

LEES- EN WERKWIJZE

CURRICULUM.NU - BURGERSCHAP

Introductie curriculumherziening

Wat moeten onze leerlingen kennen en kunnen? Negen ontwikkelteams hebben – onder de vlag van curriculum.nu – een voorlopig antwoord geformuleerd op die vraag. Tot en met D.V. 11 augustus kan iedereen daarop [reageren](#).

De conceptvoorstellen van de negen teams zijn op 7 mei jl. [gepubliceerd](#). Samen vormen ze het beoogde kerncurriculum (dat 70 procent van de onderwijstijd dekt – voor scholen moet 30 procent vrije ruimte beschikbaar blijven). De teams hebben zich naar eigen zeggen nadrukkelijk gericht op het ‘wat’ (de inhoud van de lesstof: wat moet er aan de orde komen) en niet op het ‘hoe’ (de didactiek – want daar gaan scholen zélf over).

De negen voorstellen vormen de basis voor de herziening (door de politiek) van de kerndoelen voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. Voor de bovenbouw van het VO doen de teams aanbevelingen, waarbij de bestaande vakken het uitgangspunt zijn.

Burgerschap

De voorstellen die de teams doen, zijn mogelijk van invloed op wat er in de nabije toekomst op onze scholen moet worden onderwezen.¹ Wij geloven dat Gods Woord en wet van betekenis zijn voor iedereen. Dat zou dus moeten doorwerken en terugkomen in het curriculum. Via uw input kunt u daaraan bijdragen.

Het curriculumherzieningstraject omvat negen verschillende [leergebieden](#)). Om de werklast overzichtelijk te houden, stelt de VGS voor te focussen op het onderwerp [burgerschap](#).² Dat is namelijk een nieuw element in het lesprogramma én het is een thema waarmee alle scholen in de nabije toekomst te maken krijgen (vanwege nieuwe [wetgeving](#)). Ongeacht de uitkomst van het curriculumherzieningsproces is het daarom raadzaam voor scholen/schoolleiders/teams om zich daarin te verdiepen.

---

¹ Zeker weten doen we dit nog niet; dat is afhankelijk van welk besluit de politiek neemt over de opbrengsten van curriculum.nu. Wat we wel weten, is dat de politiek veel belang hecht aan draagvlak in het onderwijsveld voor de voorstellen van curriculum.nu: hoe beter die gedragen worden, hoe groter de kans dat de politiek ze overneemt en ermee aan de slag gaat.

² Feedback op de overige leergebieden wordt vanuit onze kring geleverd door DE, KOC en VO-scholen.

POSTADRES

Postbus 5
2980 AA
Ridderkerk

BEZOEKADRES

Kastanjelaan 10
2982 CM
Ridderkerk

 (0180) 44 26 75
 (0180) 44 26 76
 secretariaat@vgs.nl
 www.vgs.nl

IBAN NL05RABO03554.20.090
BTW NL0039.32.801.B01
KvK 40464783

Deze feedbackronde kunt u bijv. benutten om met elkaar het inhoudelijke gesprek aan te gaan over de inhoud van burgerschapsonderwijs bij u op school. Denk aan...

- Visievorming: welke elementen uit de visie van het leergebied spreken u aan en kunt u verwerken in uw eigen plannen?
- Mogelijkheden voor vakoverstijgend werken: ziet u al dwarsverbanden met andere vakken? Hoe en waar kan burgerschap aan de orde komen?
- Doorlopende leerlijnen: welke mogelijkheden ziet u al om aan te sluiten op het VO? Wat doet bijv. het Calvijn College aan burgerschapsonderwijs en kunt u leerlingen daarop voorbereiden?
- Denk met elkaar na over (bijvoorbeeld) deze vragen (toegespitst op burgerschapsonderwijs):
  - *Wat vind ik zelf onopgeefbare onderwijsinhoud?*
  - *Wat hebben leerlingen nodig (nu en later)?*
  - *Wat vind ik echt kerncurriculum, wat niet?*
  - *Hoe kan ik mijn lesaanbod nu al actualiseren?*

Relevante vragen/thema's bij het geven van feedback

- Strookt de inhoud van de voorstellen met uw (christelijke) visie op burgerschap(sonderwijs)?³
- U kunt beoordelen of de voorstellen zich inderdaad beperken tot wat er op school minimaal aan bod moet komen, en of scholen vrij zijn om te bepalen *hoe* ze dat doen.
- Een van de doelen van deze herziening is de overladenheid van het curriculum terug te dringen. Lukt dat voldoende en krijgen scholen (meer) ruimte om een deel van hun lesprogramma zelf in te vullen?

Lees- en werkwijzer

Feedback geven kan via [deze pagina](#). Daar kunt u een of meer voorstellen downloaden.

Kiest u voor burgerschap?

- Ga dan [hier heen](#).
- Bekijk evt. het korte introductiefilmpje op deze pagina.
- Verder naar beneden, onder het kopje "Conceptvoorstel" ziet u twee oranje buttons staan. De rechterknop leidt naar het [complete voorstel](#).

---

³ Hebt u nog geen (schooleigen) visie op burgerschap? Driestar educatief heeft t.b.v. scholen een uitgangspuntendocument en een handreiking opgesteld met meer informatie daarover. Zie [hier](#).

- Daarin leest u op pag. 3 t/m 5 de visie van het ontwikkelteam op burgerschapsonderwijs.
- Die visie is vervolgens uitgewerkt in grote opdrachten: wat zijn de essenties van het leergebied? (Zie pag. 6 en 17 t/m 21 of op [deze pagina.](#))
  - Tip: Kijk vooral naar Grote Opdrachten 4 – Identiteit, 5 – Diversiteit en 6 – Solidariteit.
- De grote opdrachten zijn op hun beurt uitgesplitst naar bouwstenen (zie pag. 24 t/m 60 of [hier](#)). Daarin staat wat leerlingen moeten kennen en kunnen. Deze bouwstenen vormen de basis van de nieuwe kerndoelen en zijn daarom zeker relevant.
  - Tip: Als u weinig tijd heeft, kunt u zich beperken tot onderen/of bovenbouw PO.
  - Tip: Van belang zijn vooral de bouwstenen BUO4 (Identiteit), BUO5 (Diversiteit) en BUO6 (Solidariteit). (Zie pag. 34 t/m 45 van [het voorstel.](#))

Het ontwikkelteam Burgerschap heeft, om de feedback te stroomlijnen, 16 consultatievragen opgesteld. Die vindt u [hier](#) (eerst enkele gegevens invullen, daarna kunt u verder naar de vragen).

- Per antwoord kunt u maximaal 200 woorden invoeren.
  - Tip: Als u tijd wilt besparen, dan kunt u zich beperken. Vooral van belang zijn:
    - Vraag 1 (zie voor de genoemde set denk- en werkwijzen pag. 7 t/m 13 van [dit document](#)).
    - Vraag 3
    - Vraag 5, 6 en 7
    - Vraag 8 (ga naar de [bouwstenen](#))
- Als u de vragen hebt beantwoord die u wilt beantwoorden, kunt u onderaan de pagina klikken op de button “Volgende”.
- Op de volgende pagina kunt u in maximaal 500 woorden overige aandachtspunten en opmerkingen maken (alles wat u nog wilt zeggen maar wat niet paste bij de vragen).
- Als u opnieuw op “Volgende” klikt, kunt u uw feedback afronden en versturen.

Hartelijk dank voor uw bijdrage!